

L Ö G

um breyting á lögum nr. 71/1954, um happdrætti dvalarheimilis
aldraðra sjómanna.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

3. gr. laganna orðist svo:

Heimild þessi gildir til ársloka 1974.

Ágóði happdrættisins skal renna í byggingarsjóð aldraðs fólks. 60% ágóðans skal þó varið til byggingar dvalarheimilis aldraðra sjómanna. Heimilt skal þó stjórn dvalarheimilis aldraðra sjómanna að veita styrk eða lán til annarra dvalarheimila aldraðs fólks.

2. gr.

Ráðherra setur með reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd laga þessara, þar á meðal um endurskoðun ársreikninga happdrættisins og afhendingu fjárens til byggingarsjóðsins.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 20. apríl 1963.

Ásgeir Ásgeirsson.

(L. S.)

Emil Jónsson.

L Ö G

um veitingasölu, gististaðahald o. fl.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

Orðaskýringar.

1. gr.

Í lögum þessum merkir:

Gistiheimili: Þeir gististaðir, er selja gistingu og greiða í atvinnuskyni, en eru að einhverju eða öllu leyti í sambandi við heimili gestgjafa.

Gistihús (hótel): Gististaður af tiltekinni stærð, útbúinn til að láta í té ákveðna þjónustu við gistingu og veitingasölu og hefur fyrirskipaðan búnað.

Gistiskáli: Staður, þar sem er aðstaða til gistingar, en takmörkuð þjónusta látin í té.

Gististaður: Samheiti um alla þá staði, þar sem seld er næturgisting.

Greiðasala: Sala á veitingum, rekin í atvinnuskyni í sambandi við heimili gestgjafa eða í veitingastofu, þar sem látin er í té takmörkuð þjónusta.

Skemmtistaður: Veitingahús, þar sem seldar eru veitingar, en sem ekki er opið alla daga vikunnar.

Tækifærisveitingar: Veitingar, sem eru ekki látnar í té að staðaldri, heldur einungis við einstök tækifæri.

Veitingastofa: Veitingastaður, þar sem seldir eru heitir og kaldir drykkir, brauð og kökur, en ekki heitar máltíðir.

Veitingahús: Veitingastaður (restaurant) af tiltekinni stærð, útbúinn til að láta í té alla venjulega þjónustu við veitingasölu, hefur fyrirskipaðan búnað og er opin allan daga vikunnar.

Veitingastaður: Samheiti um alla þá staði, þar sem seldar eru veitingar.

II. KAFLI

Almenn ákvæði.

2. gr.

Lög þessi taka til gististaðahalds og veitinga matar og drykkja fyrir endurgjald, hvort sem þær fara fram í veitingastöðum eða öðrum stöðum, undir þaki, í tjaldi eða undir berum himni. Löggin taka þó ekki til áfengisveitinga.

3. gr.

Enginn má gera sér veitingasölu né rekstur gististaða að atvinnu, nema hann hafi til þess leyfi lögreglustjóra.

Eigi má heldur án slíks leyfis selja fæði eða láta í té gistingu í skipum í höfn til farþega, sem komnir eru á ákvörðunarstað, eða annarra óviðkomandi.

4. gr.

Leyfi samkvæmt lögum þessum er óheimilt að veita, ef umsækjandi fullnægir ekki eftirgreindum skilyrðum:

1. Er fjárráða.
2. Hefur forræði á búi sínu.
3. Er heimilisfastur á Íslandi og hefur verið það síðasta ár.

Áður en lögreglustjóri veitir leyfi, skal hann leita álits bæjar- eða sveitarstjórnar og heilbrigðisnefndar (héraðslæknis, þar sem heilbrigðisnefnd er ekki starfandi). Lögreglustjóri getur þó, ef sérstaklega stendur á, veitt leyfi til tækifærisveitinga, án þess að leitað sé um þau álits, og utan kaupstaða getur hreppstjóri á sama hátt veitt slíkt leyfi. Leyfi skulu bundin við nafn og eru óframseljanleg. Synjun eða veitingu leyfis má skjóta til ráðuneytis.

5. gr.

Nú sækir félag um leyfi samkvæmt lögum þessum, og er þá því aðeins heimilt að gefa leyfið út, að formaður stjórnar og þeir, sem firmað rita, og þeir, sem bera ábyrgð á skuldbindingum félagsins, ef einhverjir eru, fullnægir skilyrðum 4. gr.

6. gr.

Leyfi má ekki veita opinberum starfsmönnum né heldur maka þeirra, ef hjón búa saman, nema ráðuneytið hafi áður úrskurðað, að atvinnan samrýmist stöðu þeirra.

7. gr.

Lögreglustjóra er heimilt að afturkalla leyfi, er hann hefur veitt:

1. Ef skilyrðum 4. gr. er ekki lengur fullnægt, eða skilyrðum 5. gr., sé um félag að ræða.
2. Ef leyfishafi hefur verið dæmdur til refsingar fyrir brot gegn lögum þessum eða reglum, sem settar verða samkvæmt heimild í lögum þessum.

Úrskurði lögreglustjóra um afturköllun leyfis má skjóta til ráðuneytis, innan 14 daga frá uppkvaðningu, og heldur leyfishafi rétti sínum óskertum, þar til úrskurður ráðuneytisins er fenginn. Kærufrestur telst frá þeim degi, er leyfissvipting var tilkynnt leyfishafa skriflega.

8. gr.

Þrotabúi leyfishafa er heimilt að halda starfsemi áfram, meðan á skiptum stendur, enda hafi forstöðumaður réttindi samkvæmt 12. gr., ef um gistihús er að ræða.

Dánarbúi leyfishafa eða erfingjum er heimilt að halda áfram atvinnu arfleifanda í eitt ár eftir dauða hans án nýs leyfis. Eftir þann frest verður forstöðumaður að hafa réttindi samkvæmt lögum þessum.

9. gr.

Skyllt er gisti- og veitingastöðum að færa verzlunarbækur svo sem fyrir er mælt í lögum um bókhald.

III. KAFLI

Um gististaði.

10. gr.

Gistihúsleyfi veitir leyfishafa leyfi til að reka gistihús og veitingastarfsemi innan takmarka þessara laga og reglugerða, sem settar verða samkvæmt þeim.

Leyfi skal gefa út á nafn þess aðila, sem ber fjárhagslega ábyrgð á rekstri gistihússins (eiganda).

Nú er forstöðumaður gististaðar ekki eigandi starfseminnar né ber á henni fjárhagslega ábyrgð, og er þá heimilt að gefa út gistihúsleyfi á hans nafn, með samþykki þeirra, sem bera fjárhagslega ábyrgð á starfseminni.

Leyfi heimilar eingöngu starfsemi á þeim stað og með því nafni, sem tiltekið er í leyfisbréfi.

11. gr.

Skilyrði fyrir veitingu leyfis samkvæmt 10. gr. eru:

1. Að húsakynni og búnaður sé í samræmi við reglur, sem ráðuneytið setur. Gistihús skulu ekki hafa færri en 20 rúm fyrir gesti.
2. Að umsækjandi fullnægi skilyrðum 4. gr. laga þessara.
3. Að ekki þyki af sérstökum ástæðum óheppilegt, að fyrirtækið starfi.
4. Að í gistihúsinu starfi að staðaldri við daglega stjórn maður, er fullnægir skilyrðum 12. gr.
5. Að tryggt sé, að fullnægt verði ákvæðum 9. gr.

Leyfishafa er skylt að tilkynna lögreglustjóra og eftirlitsmanni samkvæmt VI. kafla laga þessara, hver sé forstöðumaður hverju sinni og hver af starfsmönnum gistihússins hafi sérþekkingu samkvæmt 12. gr.

Heimilt er lögreglustjóra að veita undanþágu frá skilyrði 4. töluliðs, sé maður með sérþekkingu samkvæmt 12. gr. ekki fáanlegur til starfans eða líkur séu til þess, að gistihúsið beri ekki kostnað af að hafa slíkan mann í þjónustu sinni.

12. gr.

Hver sá, er öðlast vill viðurkenningu á því að hafa sérþekkingu til að starfa í gistihúsi, skal fullnægja eftirgreindum skilyrðum:

1. Hann skal hafa lokið brottfararprófi í matreiðslu, framreiðslu eða gistihúsa-stjórn frá innlendum eða erlendum skóla, sem ráðuneytið viðurkennir.
2. Hann skal fullnægja skilyrðum 1.—3. töluliðs 4. gr.

Ráðuneytið gefur út leyfisbréf til handa þeim umsækjendum, sem fullnægja framangreindum skilyrðum.

13. gr.

Óheimilt er að nota í nafni gisti- og veitingastaða orðið „gistihús“ eða önnur heiti, sem gefa til kynna slíkan rekstur, svo sem „hótel“, nema eigandinn hafi áskilin leyfi.

Ráðuneytinu er heimilt, að fengnum tillögum eftirlitsmanns, að flokka gistihús eftir gæðum og auðkenna þannig, að hægt sé að átta sig á, í hvaða flokki þau eru. Um þetta setur ráðuneytið reglur, svo og um aðbúnað gesta og búnað gistiherbergja á einkaheimilum, sem leigð eru gestum fyrir milligöngu gistihúsa eða annarra aðila.

14. gr.

Leyfi til rekstrar gistiskála eða gistiheimilis veitir einnig réttindi til veitinga-starfsemi.

Lögreglustjóra er heimilt, að fengnum tillögum eftirlitsmanns, að krefjast þess, að í gistiskálam starfi að staðaldri matreiðslumaður með iðnréttindi í matreiðslu eða sambærilega menntun, ef um er að ræða starfsemi, sem líkur eru til, að beri slíkan kostnað.

IV. KAFLI

Um veitingastaði.

15. gr.

Veitingaleyfi veita réttindi til veitingastarfsemi og eru þessi:

1. Leyfi fyrir veitingahús, er veitir rétt til allrar veitingasölu, sem stunduð er að jafnaði alla daga vikunnar fyrir allar máltíðir. Veitingahús skulu eigi hafa færri en 30 sæti.
2. Leyfi fyrir skemmtistað, er veitir rétt til veitingasölu, sem þó er ekki stunduð alla daga vikunnar.
3. Leyfi fyrir veitingastofu, er veitir rétt til sölu á heitum og köldum drykkjum, brauði og kökum, en ekki á heitum máltíðum.
4. Leyfi til greiðasölu veitir rétt til sölu veitinga í atvinnuskyni í sambandi við heimili gestgjafa eða í veitingastofu, þar sem aðeins er látin í té takmörkuð þjónusta.

Í reglugerð skal setja nánari ákvæði um flokka veitingaleyfa og gististaðaleyfa og þær kröfur, sem gerðar eru til hvers um sig. Leyfi skal gefa út á nafn þess aðila, sem ber fjárhagslega ábyrgð á starfseminni (eiganda).

Nú er forstöðumaður veitingastaðar ekki eigandi starfseminnar né ber á henni fjárhagslega ábyrgð, og er þá heimilt að gefa út veitingaleyfi á hans nafn, með samþykki þeirra, sem bera fjárhagslega ábyrgð á starfseminni.

Leyfi heimilar eingöngu rekstur í þeim húsakynnum, sem til er tekið í leyfinu.

16. gr.

Skilyrði fyrir veitingu leyfis samkvæmt 15. gr. eru eftirfarandi:

1. Að húsakynni og húsbúnaður fullnægi þeim skilyrðum, sem ráðuneytið setur með reglugerð.

2. Að umsækjandi fullnægi skilyrðum 4. gr. laga þessara.
3. Að ekki þyki af sérstökum ástæðum óheppilegt, að fyrirtækið starfi, að dómi hlutaðeigandi sveitarstjórnar. Nú ris ágreiningur milli lögreglustjóra og sveitarstjórnar, og sker þá ráðherra úr.

Lögreglustjóra er heimilt, að fengnum tillögum eftirlitsmanna, að krefjast þess, að í veitingahúsum og á skemmtistöðum starfi að staðaldri matreiðslumaður með iðnréttindi í matreiðslu eða sambærilega menntun, ef um er að ræða starfsemi, sem líkur eru til, að beri slíkan kostnað.

V. KAFLI

Um matstofur á vinnustöðum.

17. gr.

Matstofur á vinnustöðum, sem ætlaðar eru til matseldar að staðaldri fyrir 30 manns eða fleiri, skulu háðar eftirliti samkvæmt lögum þessum og skulu uppfylla sömu kröfur um hreinlæti og eftir atvikum vinnuaðstöðu sem gerðar eru til veitingahúsa af svipaðri stærð.

18. gr.

Heimilt er, auk hinnar venjulegu starfsemi, að nota slíkar matstofur fyrir starfsfólk það, sem þær eru ætlaðar, til samkomuhalds og veitinga, utan venjulegra matmálfstíma, án sérstaks leyfis, en ekki má leigja þær til annars samkomuhalds með veitingasölu, nema að fengnu veitingaleyfi samkvæmt lögum þessum.

VI. KAFLI

Gisti- og veitingastaðaeftirlit.

19. gr.

Ráða skal sérfróðan mann til þess að hafa á hendi eftirlit með starfsemi gisti- og veitingastaða, og starfar eftirlitsmaður undir stjórn landlæknis. Heimilt er landlækni að fela sérstökum heilbrigðiseftirlitsmönnum, sem starfandi eru í kaupstöðum, eftirlit þar.

Eftirlitsmaður skal leita aðstoðar heilbrigðisnefnda og héraðslækna, þar sem hann eða landlæknir telja þess þörf. Ákvörðunum eftirlitsmanns (svo og heilbrigðiseftirlits) má skjóta til ráðuneytis.

20. gr.

Eigendum og forstöðumönnum gisti- og veitingastaða er skylt að hlíta fyrir-mælum eftirlitsmanns og heilbrigðisnefnda um lagfæringar til samræmis við kröfur laga þessara og reglugerða, sem settar verða samkvæmt þeim. Veita skal hæfilegan frest til framkvæmdanna.

Lögreglustjóra er heimilt að stöðva starfsemi, er fellur undir lög þessi, um stundarsakir, eftir kröfu landlæknis, ef ekki er bætt úr ágöllum, að gefinni aðvörun.

VII. KAFLI

Ýmis ákvæði.

21. gr.

Ráðuneytið gefur út fyrirmæli um almenna reglu, hreinlæti, hollustuháttu og annað, er varðar gisti- og veitingastaði. Í fyrirmælum þessum má ákveða sameigin-

legan opnunar- og lokunartíma fyrir alla veitingastaði eða fyrir hverja einstaka grein veitingastarfsemi.

Sveitarstjórn getur ákveðið opnunar- eða lokunartíma fyrir veitingastaði innan síns umdæmis, aðra en ákveðið kann að vera í fyrirmælum þeim, sem ráðuneytið setur samkvæmt 1. mgr. þessarar greinar. Leita skal staðfestingar ráðuneytis á slíkum ákvæðum.

Ákvæði þau, er gilt hafa innan bæjar eða sveitar fyrir gildistöku laga þessara, um opnunar- og lokunartíma veitingastaða, falla úr gildi, er ráðuneytið gefur út fyrirmæli samkvæmt 1. mgr. um almenna skipun þessara mála, nema ráðuneytið ákveði annað.

22. gr.

Gjalda skal í ríkissjóð fyrir:

1. Gistihúsleyfi, veitingahúsleyfi, leyfi fyrir skemmtistað	kr. 3000.00
2. Gistiskálaleyfi, veitingastofuleyfi	— 1500.00
3. Leyfi fyrir gistiheimili, greiðasöluleyfi	— 1000.00
4. Leyfi til tækifærisveitinga og bráðabirgðaleyfi samkv. 24. gr.	— 150.00
5. Gjald fyrir endurnýjun leyfis	— 150.00

Þeir aðilar, sem hafa öðlzt veitingaleyfi samkvæmt ákvæðum laga um veitingasölu, gistihúsahald o. fl., nr. 21 15. júní 1926, skulu aðeins greiða endurnýjunargjald af fyrsta leyfi, sem þeir kunna að fá útgefið samkvæmt lögum þessum.

Nú er starfsemi flutt í ný húsakynni og þarf af þeim orsökum að gefa út nýtt leyfi, og skal þá greiða jafnhátt gjald og við venjulega endurnýjun leyfis, enda sé starfsemin á hinum nýja stað sams konar og á hinum fyrri.

Nú rekur leyfishafi fleiri en einn gisti- eða veitingastað, og skal þá greiðast gjald fyrir hvern þeirra.

Leyfið skal endurnýja á fjögurra ára fresti gegn gjaldi samkvæmt 5. tl. þessarar greinar. Gjaldið skal greitt lögreglustjóra fyrir lok janúarmánaðar og má innheimta það með lögtaki.

Lögreglustjóra er heimilt að synja leyfishafa um endurnýjun, ef fyrir liggja kærur frá eftirlitsmanni eða heilbrigðiseftirliti um alvarlegar misfellur á rekstrinum, unz úr hefur verið bætt.

23. gr.

Lögreglustjóri skal gera skrá yfir leyfi samkvæmt lögum þessum, önnur en leyfi til tækifærisveitinga, og skal þar vera nafn leyfishafa, hvar starfsemin sé rekin, hvenær leyfið var afhent, hvenær það gekk úr gildi og annað það, er ráðuneytið kann að ákveða.

Lögreglustjóri sendir ráðuneytinu og eftirlitsmanni, fyrir 1. marz ár hvert, eftirrit af því, sem skráð var undanfarandi ár.

24. gr.

Hver sá, sem við gildistöku laga þessara rekur gistihús með eigi færri en 20 rúmum fyrir gesti, getur fengið útgefið sér til handa bráðabirgðaleyfi til að halda rekstri áfram á sama stað, enda þótt gistihúsið fullnægi ekki skilyrðum 11. gr., allt til ársloka 1966.

Frest þennan getur ráðuneytið lengt, ef sérstaklega stendur á.

25. gr.

Hver sá, sem við gildistöku laga þessara rekur gistihús með eigi færri en 20 rúmum fyrir gesti, má nota gistihúsleyfi sjálfur, enda þótt hann hafi ekki í þjónustu

sinni mann, sem fullnægir skilyrðum 12. gr., ef eigandi hefur haft starfsemina með höndum minnst síðustu 12 mánuðina fyrir gildistöku laganna.

Hver sá, sem við gildistöku laga þessara hefur unnið við gistihús í minnst 10 ár, unnið við stjórn gistihúss minnst 5 ár eða verið forstöðumaður gistihúss minnst 2 ár, getur næstu 5 árin eftir gildistöku laga þessara, þrátt fyrir ákvæði 12. gr., fengið útgefið sér til handa leyfi, er veitir réttindi samkvæmt 12. gr., enda fullnægi hann skilyrðum 1.—3. tölul. 4. gr. og sanni fyrir ráðuneytinu, að hann hafi öðlast nægilega þekkingu á gistihúsastarfsemi.

26. gr.

Öll gistihúsa- og veitingaleyfi samkvæmt lögum nr. 21 15. júní 1926 falla úr gildi við gildistöku laga þessara.

27. gr.

Brot gegn lögum þessum og reglugerðum, sem settar verða samkvæmt þeim, varða sektum allt að 100 þús. kr.

28. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1964, og jafnframt falla úr gildi lög nr. 21 15. júní 1926, um veitingasölu, gistihúsaöld o. fl., ásamt síðari breytingum á þeim lögum, svo og önnur ákvæði, sem í bága fara við lög þessi.

Gjört í Reykjavík, 20. apríl 1963.

Ásgeir Ásgeirsson.

(L. S.)

Ingólfur Jónsson.

L Ö G

um heimild til lántöku fyrir raforkusjóð.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Raforkumálastjóra er heimilt fyrir hönd raforkusjóðs að taka lán til raforkuframkvæmda allt að kr. 150 000 000 — eitt hundrað og fimmtíu milljónir króna — eða tilsvareandi fjárhæð í erlendum gjaldeyri og er ríkisstjórninni heimilt að ábyrgjast lánin fyrir hönd ríkissjóðs.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 20. apríl 1963.

Ásgeir Ásgeirsson.

(L. S.)

Ingólfur Jónsson.